

BİLGİSAYAR BİLİMİ DERSİ

Yılmaz DEMİR

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

ÜNİTE 1

ETİK,GÜVENLİK VE TOPLUM

Neler Öğreneceğiz?

- 1-Etik ve Etik değer nedir?
- 2-Bilişim teknolojisi ve internet kullanımında dikkat edilmesi gereken etik değerler
- 3-Etik ilkelerin ihlali sonucunda karşılaşılabilecek sorunlar

1.1. Etik ve Etik Değerler

Bireylerin ahlaklı ve erdemli bir hayat yaşayabilmesi için, hangi davranışlarının doğru, hangilerinin yanlış olduğunu araştıran bir felsefe dalına **etik** denir.

Bir konuya ya da belirli bir meslek dalına özgü etik davranışların tamamı **etik değerler** olarak tanımlanabilir.

Etik olmayan davranışlara örnek
verebilir misiniz?

1.2. Bilişim Teknolojileri ve İnternet Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Etik Değerler

Bilişim teknolojilerinin ve İnternet'in kullanımı sırasında uyulması gereken kuralları tanımlayan ilkelere **bilişim etiği** denir.

**Uluslararası Bilgisayar Etik Enstitüsüne Göre
Bilişim Teknolojilerinin Doğru Bir Şekilde Kullanılabilmesi
İçin Aşağıda Belirtilen 10 Kurala Uyulması Gerekmemektedir.**

- 1.** Bilişim teknolojilerini başkalarına zarar vermek için kullanmamalısınız.
- 2.** Başkalarının bilişim teknolojisi aracılığı ile oluşturduğu çalışmaları karıştırmamalısınız.
- 3.** Başkasına ait olan verileri incelememelisiniz.
- 4.** Bilişim teknolojilerini hırsızlık yapmak için kullanmamalısınız.
- 5.** Bilişim teknolojilerini sahtekarlık yapmak için kullanmamalısınız.
- 6.** Lisanssız ya da kırılmış/kopyalanmış yazılımları kullanmamalısınız.

7. Başkalarının bilişim teknolojilerini izinsiz kullanmamalısınız.

8. Başkalarının bilişim teknolojileri aracılığı ile elde ettiği çalışmalarını kendinize mal etmemelisiniz.

9. Yazdığınız programların ya da tasarladığınız sistemlerin sonuçlarını göz önünde bulundurmalısınız.

10. Bilişim teknolojilerini her zaman saygı kuralları çerçevesinde kullanmalı ve diğer insanlara saygı duymalısınız.

İnternet Üzerinden Bilgi Edinirken Nelere Dikkat etmeliyiz?

- Kullanıcıya bilgi aktaran kanal (İnternet sitesi, sosyal medya hesabı), kaynak belirtmelidir. Kaynağı belirtilmemiş bilgiye şüpheyile yaklaşılmalıdır.
- Elde edilen bilgiler üç farklı kaynaktan teyit edilmelidir.

İnternet'te Hangi Etik Kurallara Dikkat etmeliyiz?

- Bize yapılmasından hoşlanmadığımız davranışları başkalarına yapmaktan kaçınmalıyız.
- İnternet'te karşılaştığımız ancak yüzünü görmediğimiz, sesini duymadığımız kişilere saygı kuralları çerçevesinde davranmalıyız.
- İnternet sadece belirli bir ırkın, topluluğun ya da ülkenin tekelinde değildir. Tüm dünyadan pek çok farklı kültür ve inanca sahip insan İnternet ortamında varlık göstermektedir. İnternet'i kullanırken her kültüre ve inanca saygılı olmak, yanlış anlaşılabilir davranışlardan kaçınmak gerektiği unutulmamalıdır.

- İnternet'i yeni kullanmaya başlayan kişilerin yapacağı yanlış davranışlara karşı onlara anlayış gösterip yardımcı olmaya çalışmak ve yol göstermek gerektiği de unutulmamalıdır.
- Özellikle sosyal medya, sohbet ve forum alanlarındaki kişiler ile ağız dalaşı yapmaktan kaçınmalı, başka insanları rahatsız etmeden yazışmaya özen göstermeliyiz. Ayrıca, sürekli olarak büyük harfler ile yazışmanın İnternet ortamında bağırarak anlamına geldiği unutulmamalıdır.
- İnsanların özel hayatına karşı saygı göstererek kişilerin sırlarının İnternet ortamında paylaşılmamasına dikkat edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

- İnternet'te kaba ve küfürlü bir dil kullanımından kaçınarak gerçek hayatta karşımızdaki insanlara söyleyemeyeceğimiz ya da yazamayacağımız bir dil kullanmamalıyız.
- İnternet'i başkalarına zarar vermek ya da yasa dışı amaçlar için kullanmamalı ve başkalarının da bu amaçla kullanmasına izin vermemeliyiz.
- İnternet ortamında insanların kişilik haklarına özen göstererek onların paylaştığı bilginin izinsiz kullanımından kaçınmamız gerektiği de unutulmamalıdır.

Siber (Dijital) Zorbalık Nedir?

Bilgi ve iletişim araçları vasıtası ile internet ortamında başkalarından kaynaklanan kötü davranışlara maruz kalabilirsiniz. İnternet etiğine uymayan bu davranışlara **siber (dijital) zorbalık** denir.

Siber Zorbalığa Maruz Kalmanız Durumunda Yapmanız Gerekenler

- Zorbalık yapan hesaplara cevap vermeyiniz, onlarla tartışmaya girmeyiniz. İlk yapmanız gereken, zorbalık yapan hesabı engellemektir.
- Bu hesapları, bulunduğunuz sosyal medya platformundaki “Bildir/Şikayet Et” bağlantısını kullanarak şikayet ediniz. Böylece bu kişilerin size yaptığı etik dışı davranışları başkalarına da yapmasını engellemiş olursunuz.
- Size yönelik etik dışı davranışlar artarak ve ağırlaşarak devam ederse bunların ekran görüntülerini ve mesajları kaydediniz. Bu kanıtlarla birlikte ailenizin ya da rehber öğretmeninizin gözetiminde hukuki yollara başvurunuz.
- Siber zorbalığa maruz kalan başka kişiler de olabilir. Böyle durumlarda bu kişilere ne yapmaları gerektiği konusunda yardımcı olabilir, kötü kullanım bildirimini siz de yapabilirsiniz. Zorba bir hesap için kötü kullanım bildirimi sayısı fazla olursa o hesabın site yönetimi tarafından incelenmesi ve kapatılması daha çabuk olacaktır.